

měla být neodmyslitelným základem společnosti. Slovanské literatury byly s ohledem na svůj historický kontext utlačovány z mnoha politických důvodů. Přítomné příspěvky se k některým událostem vracejí a tímto do této problematiky přinášejí ucelený pohled.

Magdaléna Marie Sedláčková

Rusko, rusistika, bohemistika a bratři Čapkové

Ежегодник Общества братьев Чапек, № 14. Санкт-Петербург: Глобус 2015.

Činnost Společnosti bratří Čapků se sídlem v hlavním městě bývalé Ruské říše a také nyní důležitém politickém a kulturním centru Ruské federace byla prosycena úpornou prací několika sloupových členů, mezi nimi Olega Michailoviče Maleviče (1928–2013), Iriny Makarovny Poročkinové (1925–2014) a jejího muže Igora Vladimiroviče Inova (vl. jm. Ivanov, 1930–2003) a dalších, kteří přispívali k poznání díla bratří Čapků v SSSR a Rusku. Její ročenky jsou zaplněny nejen informacemi o práci jejich členů, ale také vědeckými studii, jež propojují rusistiku a bohemistiku a ruskou a českou literaturu a ukazují, jak se Rusové dívají na stěžejní díla českého písemnictví. Z recenzovaného čísla vyjímáme malé nekrology Iriny Poročkinové, mj. z pera Natalji Žakovové (s dobrými konexemi na Brno, zejména na prof. Danuši Kšicovou), a báseň o Praze z pera ruského egofuturisty Igora Severjanina (vl. jm. Igor Lotarev, 1887–1941).

O. V. Abulatovová informuje o konání mezinárodního semináře bohemistů v Praze a Světa knihy. Škoda, že autorce unikla méně utěšená reálná situace v zahraniční bohemistice a také pomíjení některých autorů a jejich titulů na oficiálních podnicích, jež jsou v ČR pořádány. Totéž platí i naopak: v českém prostředí se ekonomicky a ideologicky a tím překladatelsky prosazují jen některé proudy současné ruské literatury, takže český čtenář nemá komplexní neexpurgovanou představu – pokud nečte rusky a nesleduje současnou ruskou literární produkci – o reálné šíři ruské literatury, tvarové a tematické, nejen o té, jež se někomu názorově hodí.

Podnětná je informace o konferenci o Komenském, která se konala v městě nad Něvou v červnu 2014, a v této souvislosti přináší zprávu o aktivitě na univerzitě v polském městě Siedlce (S. M. Marčukova), kde vzniklo významné slavistické a literárněteoretické badatelské centrum. Zajímavá je studie o prvních českých encyklopedických slovnících (Rieger, Otto), kterou napsal polský bohemista Dariusz Tkaczewski (Katowice).

Miroslava Slavičková působící po léta na slavistice v švédském Lundu prolomila svou studií o Bohumilu Hrabalovi jako čtenáři a ctiteli ruské literatury hradbu

mčeni o působení ruské literatury na moderní českou literaturu 20. století, což například Slováci v aplikaci na svou literaturu už dávno udělali. Slavičková ukazuje na korespondenci manželů Tolstých, na paměti ženy Dostojevského Anny Grigorjevny, roz. Snitkinové, na vliv Viktora Šklovského a ruských formalistů vůbec, zejména na jejich učení o artefaktu jako věci, na inspiraci Rudou jízdou Isaaka Babela, na osobnost Sergeje Jesenina. Musím tu vzpomenout na své sporadické hovory s Janem Skácelem z 80. let minulého století (kdy mi zapůjčil český překlad německého překladu z angličtiny proslulých Pamětí Johna Tannera, o nichž napsal recenzi s toquevillovskou kritikou americké demokracie A. S. Puškin) a jeho úvahy o uměleckých postupech (prijom, Kunstgriff) Lva Tolstého, třeba v Kácení lesa nebo Kozácích. Lektura básníka je ovšem zcela jiná než literárního vědce. Nevím, zda by jako milovník ruské literatury a kultury a Ruska jako takového (věřil, že Gorbačovova glasnost a perestrojka Rusko promění) souhlasil s přejmenováním královopolské ulice Moskevská v komplexu „slovanských“ ulic na Skácelova a jistě by si raději vybral nějakou jinou nebo novou brněnskou ulici. A. N. Kravčuk (Vinnyca) informuje o Masarykových názorech na reformy Petra I. z *Ruska a Evropy*, ze stati A. P. Djačenka se dovídáme o práci ruského výtvarníka žijícího v Třebíči Borise Kjulenena. Ročenka obsahuje řadu dalších drobných i rozsáhlejších informací a komentářů. Ze všeho je jasné, že se Společnost bratří Čapků se sídlem v Sankt-Petěrburgu již dávno stala nejen propagátorkou a kritičkou odkazu bratří Čapků v Rusku a bývalém SSSR, ale také šířitelkou české literatury a české kultury v Ruské federaci, že k sobě poutá řadu přispěvatelů ruských i jiných, desítky a stovky sympatizantů.

U vědomí mnohostranných funkcí takového spolku a rozpětí jeho tiskového orgánu, jímž ročenka je, nelze členům a aktivistům společnosti nepopřát více kritického pohledu na české i ruské věci, méně idylických a více konfliktních a polemických materiálů, které by vrhly ostřejší světlo na rusko-české vztahy a jejich nedostatky, a pomohly tak razantněji tuto situaci, jež není jen pozitivní, zlepšovat.

Ivo Pospíšil

Vstoupíš i vícekrát do téže řeky...

ФАУСТОВ, А. А., САВИНКОВ, С. В.: *Универсальные характеры русской литературы*. Монография. Воронеж: Воронежский государственный педагогический университет, 2015. ISBN 978-5-00044-276-0.

Oba autoři jsou v Rusku i mimo ně dostatečně známi jako odborníci na charakterologii ruské literatury. Spolu napsali řadu knih, publikovali i samostatně, spolu